

UNIVERZITET U BEOGRADU - POLJOPRIVREDNI FAKULTET

ORGANSKA PROIZVODNJA GROŽĐA

Branislava Sivčev, Mirjana Ruml,
Ivan Sivčev i Zorica Ranković-Vasić

BEOGRAD, 2015

Sadržaj

1. Organsko vinogradarstvo – holistički pristup	5
2. Organsko vinogradarstvo u svetu i Srbiji	9
3. Uticaj vremena i klime na vinovu lozu	17
4. Klimatska klasifikacija vinogradarskih područja Srbije	31
5. Klimatske promene i njihov uticaj na vinogradarstvo	37
6. Značaj povećanja brojnosti biljnih i životinjskih vrsta u organskoj proizvodnji grožđa	47
7. Najpovoljniji lokalitet i ekspozicija terena	51
8. Upravljanje zemljištem	55
9. Upravljanje zelenim pokrivačem	65
10. Kontrola korova u vinogradu	75
11. Đubrenje i ishrana biljaka	79
12. Rezidba i sistemi gajenja	83
13. Izbor sorti	89
14. Principi zaštite u organskoj proizvodnji grožđa	113
15. Berba i kvalitet grožđa	149
16. Prerada grožđa	157
17. Uputstva i pravila organske proizvodnje	167
18. HACCP koncept za organsko vinogradarstvo	173
19. Prilog I	177
20. Prilog II	198
21. Prilog III	199
22. Literatura	201

Chrisopa spp - zlatooka na bobici Rizlinga italijanskog u organskom vinogradu

“ORGANSKA POLJOPRIVREDA” je proizvodni sistem koji održava zdravlje zemljišta, ekosistema i ljudi. Ona se oslanja na ekološke procese, biodiverzitet i cikluse prilagođenih lokalnim uslovima. Organska poljoprivreda kombinuje tradiciju, inovacije i nauku sa ciljem da koristi zajedničko okruženje i promoviše fer odnose i dobar kvalitet života za sve uključene strane” (IFOAM – Međunarodna federacija pokreta za organsku poljoprivredu). Alternativni načini proizvodnje uključuju konvencionalno vinogradarstvo, integralnu proizvodnju grožđa i biodinamičnovinogradarstvo. U konvencionalnoj proizvodnji primarni cilj je ostaviti što veći prinos, dobar kvalitet grožđa i postići što veći ekonomski efekat.

Zemljište se u vinogradu redovno obrađuje, loza prihranjuje mineralnim đubrivima, primenjuju se pesticidi neorganskog i organskog porekla. Integralna proizvodnja, principi i ciljevi formulisani su u međunarodnoj organizaciji za biološku zaštitu (IOBC). Prema definiciji, integralna proizvodnja grožđa se definiše kao ekonomska proizvodnja visokokvalitetnog grožđa. Prioritet se pridaje ekološki sigurnim metodama, smanjuje se i kontroliše upotreba agrohemikalija, njihova nepoželjna sporedna dejstva sa ciljem da se poboljša zaštita životne sredine i očuva ljudsko zdravlje (Korać *et al.*, 2011a).

Biodinamičko vinogradarstvo sledi učenje austrijskog antropologa Rudolfa Štajnera koji je 1924. godine održao sada već čuveni Poljoprivredni kurs o homeopatskim, astronomskim i astrološkim razmatranjima u Koberwitz-u (Poljska). Načela i praksabiodinamičkog vinogradarstva zasnivaju se na prirodnom i sinhronizovanom kosmičkom ciklusu. To uključuje razumevanje ekološke, energetske i duhovne prirode i sagledava farmu kao kohezioni, međusobno živi sistem. Vinogradari koji su usvojili biodinamičke metode tvrde da su postigli napredak u zdravlju svojih vinograda, posebno u oblasti biodiverziteta, plodnosti zemljišta, prihrane useva, upravljanje štetočinama, bolestima i korovima.

To vodi ka pojmu “multifunkcionalna poljoprivreda”. Ona objedinjuje proizvodnju hrane, pratećih proizvoda, interese farmera u cilju očuvanja zdrave životne sredine i kvalitetnog okruženja u pogledu raznovrsnosti, očuvanja vrsta i biotipova, a sve sa poboljšanjem biološkog diverziteta, odnosno biodiverziteta (Boller *et al.*, 2004).

U Centralnoj i Istočnoj Evropi organsko vinogradarstvo nastalo je početkom 1990. godine. Prva iskustva u Srbiji u primeni ekopreparata protiv plamenjače i pepelnice ostvarena su 1994. godine (Robotić *et al.*, 1995; Robotić *et al.*, 2000; Kolesarić, 2003; Sivčev *et al.*, 2003; Sivčev *et al.*, 2010; Sivčev *et al.*, 2010a; Korać *et al.*, 2011; Sivčev *et al.*, 2012).

Samostalna asocijacija „SERBIA ORGANICA“ na nivou države formirana je 2008. godine i objedinila

je sve lokalne organizacije. Prvi Zakon o organskoj poljoprivredi donešen je 2006. godine, novi Zakon o organskoj poljoprivredi sa izvesnim korekcijama i dopunama usledio je 2010. i 2012. godine na osnovu Regulative (EU) 271/2010 i Regulative (EU) 203/2012).

ORGANSKA PROIZVODNJA GROŽĐA

Branislava Sivčev • Mirjana Ruml • Ivan Sivčev • Zorica Ranković-Vasić

Monografija „Organska proizvodnja grožđa“, je nastala kao rezultat dugogodišnjeg sistematskog rada autora na proučavanju brojnih literaturnih izvora, stranih iskustava kao i na osnovu rezultata sopstvenih istraživanja u oblasti organske proizvodnje grožđa. Holistički pristup posmatranja i analize problematike ukazuju na odlično poznavanje suštine i značaja organske proizvodnje kao celine u kojoj samo zdrav čokot daje kvalitetno grožđe i vino, a rezultat je zdravog zemljišta i povoljnih spoljašnjih činilaca...

...Organska proizvodnja grožđa ima za cilj da bude više ekološki održiv oblik poljoprivredne proizvodnje, kombinuje najbolju ekološku praksu, naglašava zaštitu biodiverziteta i očuvanje prirodnih resursa. Ona ističe visoke standarde za dobrobit životinja i izbegava sintetičke hemikalije. Organska proizvodnja grožđa ima značajan pozitivan efekat na zemljište, kvalitet vazduha i voda, ekosisteme, biodiverzitet i lepotu pejzaža...

...Pred nama je delo koje se na sveobuhvatan i sistematičan način bavi organskom proizvodnjom grožđa. Organska poljoprivreda, pa samim tim i organsko vinogradarstvo postaje sve značajnija grana poljoprivrede kako u svetu tako i kod nas, što potvrđuje i ova publikacija. O tome svedoči trend stalnog povećanja površina na kojima se primenjuju principi organskog vinogradarstva...

...Monografija „Organska proizvodnja grožđa“ je publikacija od trajne vrednosti, koja na najbolji način afirmiše i promovise organsko vinogradarstvo i zbog toga je možemo preporučiti naučnoj, stručnoj, ali i široj javnosti...

ISBN 978-86-7834-234-9

9 788678 342349